

# Manual del quadre d'organització de fons

Arxiu Municipal  
**AMSCA**  
Santa Cristina d'Aro



## 1. Definició del Quadre d'Organització de Fons

El *Quadre d'Organització de Fons* (QOF) és l'eina que s'utilitza per a identificar i organitzar els diferents fons documentals i les col·leccions que es conserven a l'Arxiu Municipal de Santa Cristina d'Aro (AMSCA).

L'Arxiu Municipal de Santa Cristina d'Aro és l'encarregat de vetllar per la correcta gestió de la documentació de l'Ajuntament i per la conservació del patrimoni documental del seu àmbit territorial<sup>1</sup>. Així doncs, juntament amb la documentació pública, pot custodiar documentació de caràcter privat sempre que tingui relació amb el municipi de Santa Cristina d'Aro<sup>2</sup>.

## 2. Funcions del Quadre d'Organització de Fons

El QOF “és el primer instrument informatiu i descriptiu del contingut d'un arxiu”<sup>3</sup> i permet:

- Identificar i enumerar els fons i les col·leccions que es conserven a l'AMSCA.
- Establir uns criteris per a la denominació i codificació dels fons i les col·leccions.
- Estructurar els fons i les col·leccions segons l'organisme productor.
- Facilitar a la persona usuària un resum dels continguts de l'AMSCA.
- Enllaçar els fons i les col·leccions amb les eines tècniques de l'AMSCA (quadres de classificació, inventaris, calendaris de conservació i eliminació, quadres d'accés, etc.).

---

1 Catalunya. Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents. Article 32.2.

2 Catalunya. Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents. Article 32.3.

3 AA.DD. *Manual d'Arxivística i Gestió Documental*. Barcelona. Associació d'Arxivers de Catalunya, 2009. P 135.

### 3. Criteris per a la identificació dels fons i les col·leccions

La primera actuació a l'hora de tractar qualsevol tipus de documentació és identificar si aquesta es tracta d'un fons o bé d'una col·lecció. Per tal de guiar els usuaris de l'arxiu en la seva consulta, s'estableixen els següents criteris:

#### S'identifica com a fons si:

1. La documentació permet identificar el seu productor i en reflecteix el seu caràcter orgànic<sup>4</sup>.
2. Es pot identificar la personalitat jurídica i les activitats o funcions del productor de la documentació<sup>5</sup>.
3. La documentació és “una part prou representativa i significativa, tant quantitativament com qualitativa”<sup>6</sup>.
4. El productor té una limitació jurisdiccional en el cas que es tracti d'una institució, empresa o administració pública<sup>7</sup>.

#### S'identificarà com a col·lecció si:

1. La documentació no reflecteix cap mena de caràcter orgànic<sup>8</sup>.
2. La documentació ha estat reunida per l'acció d'una persona, física o jurídica, seguint criteris temàtics, de contingut o de tipologia documental<sup>9</sup>.
3. La documentació ha estat ingressada a l'arxiu de manera dispersa i pertany a un fons més gran que no es conserva<sup>10</sup>.
4. La persona que ha aplegat la col·lecció té una especial rellevància més enllà de l'àmbit municipal o el volum de la col·lecció és especialment significatiu. En aquest cas la seva documentació se singularitzarà com a col·lecció i no s'integrarà en col·leccions generals.

---

4 La llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, en l'article 2, estableix que un fons és un “conjunt orgànic de documents aplegats per un procés natural que han estat generats o rebuts per una persona física o jurídica, pública o privada, al llarg de la seva existència i en l'exercici d'activitats i funcions que li són pròpies”.

5 MATAS, JOSEP. “La identificació d'un fons. Tot escoltant Marco Polo i Khublai Khan darrera una cortina estant”. Dins *Lligall. Revista Catalana d'Arxivística*. Núm. 15 (1999).

6 AA.DD. *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007. p 23.

7 AA.DD. *Manual d'Arxivística i Gestió Documental*. Barcelona. Associació d'Arxiviers de Catalunya, 2009. p 89.

8 La llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents, en l'article 2 defineix una col·lecció com a: “*Conjunt no orgànic de documents que es reuneixen i ordenen en funció de criteris subjectius o de conservació*”.

9 AA.DD. *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007. p 24.

10 També s'inclouran “aquells documents solts pertanyents a un fons més ampli, ingressats aïlladament a l'arxiu [...] que constitueixin una ínfima part d'un fons més ampli que s'ha perdut o que no es troba en el nostre arxiu”. AA.DD. “El Quadre de Fons dels Arxius. Norma per a l'elaboració (II)”. Dins *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*. Núm. 3 (1994). p 3.

## 4. Organització del Quadre d'Organització de Fons

Els fons i les col·leccions que es conserven a l'Arxiu Municipal s'organitzen seguint els criteris establerts pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en la "Norma per a l'elaboració del quadre de fons"<sup>11</sup>. Aquesta norma estableix la següent organització:

- 1. Fons de l'Administració local:** tota aquella documentació generada per les entitats públiques considerades Administració local.
- 2. Fons de la Generalitat de Catalunya:** tota aquella documentació generada per la Generalitat de Catalunya, inclosa la Generalitat de la Segona República i el seu posterior exili.
- 3. Fons de l'Administració perifèrica de l'Estat:** tota aquella documentació produïda per les delegacions dels ministeris (i organismes dependents) de l'Administració estatal.
- 4. Fons de l'Administració senyorial i reial:** tota aquella documentació generada per l'administració del sistema de jurisdiccions senyorials i reials de l'Antic règim.
- 5. Fons notariais:** tots aquells documents generats pels notaris que desenvolupaven la seva activitat dins de l'àmbit territorial del municipi.
- 6. Fons judicials:** tots aquells documents generats per òrgans judicials al llarg del segle XX: els jutjats de primera instància, jutjats de pau, etc.
- 7. Fons registrals:** es tracta de la documentació generada per la Comptadoria d'Hipoteques, el Registre de la Propietat i el Registre Mercantil.
- 8. Fons d'institucions:** tota aquella documentació generada per institucions amb una funció específica. Tenen personalitat jurídica pròpia però estan fortament relacionades amb l'Administració pública.
- 9. Fons religiosos:** tots aquells documents generats per institucions de caràcter religiós, com per exemple un monestir, una parròquia, un convent, etc.
- 10. Fons d'associacions i fundacions:** tots aquells documents generats per tota mena d'entitats de caràcter privat, com associacions i fundacions, en l'exercici de les seves activitats.
- 11. Fons comercials i d'empreses:** tots aquells fons generats per les organitzacions mercantils o empresarials de caràcter privat i tant per persones físiques com jurídiques.
- 12. Fons patrimonials:** tota aquella documentació generada per la formació i administració d'un patrimoni d'una o diverses famílies.
- 13. Fons personals:** documents generats per una persona en l'exercici de les seves activitats professionals, intel·lectuals, socials, etc.
- 14. Col·leccions:** documentació que qualitativament no compleix els requisits per a ser un fons i que ha estat reunida seguint criteris temàtics, de contingut o de tipologia documental.

---

<sup>11</sup> Norma, 1994, esmentada a: AA.DD. "El Quadre de Fons dels Arxius. Norma per a l'elaboració (I)" i "El Quadre de Fons dels Arxius. Norma per a l'elaboració (II)". Dins *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*. Núm. 2 i 3 (1994).

1. La “Col·lecció de documents gràfics sobre Santa Cristina d’Aro” està integrada per originals gràfics diversos, però que en bona mesura procedeixen de: la primera exposició de fotografies antigues que es va fer a Santa Cristina d’Aro, els anys noranta del segle XX; el recull d’imatges de Gerard Bussot i Liñón fet per a l’edició d’un llibre de fotografies de l’ajuntament (1991); l’ingrés de documents gràfics solts a l’AMSCA degut a peticions d’aquest servei a persones o per donació o cessió a instància d’aquestes, i la confecció de publicacions i exposicions de l’AMSCA, a partir de les quals es demanen documents a persones o s’encarreguen fotografies i dibuixos a professionals.

2. La “Col·lecció de publicacions i treballs sobre Santa Cristina d’Aro” estarà integrada pels següents tipus de publicacions soltes: les que tracten temes relacionats amb el municipi de Santa Cristina d’Aro, són obres d’autors locals, són grans obres de temàtica general, tracten temes d’arxivística i gestió documental o pertanyen al patrimoni bibliogràfic en tant que n’existeixen escassos exemplars.

3. La “Col·lecció d’objectes sobre Santa Cristina d’Aro” estarà integrada per aquells objectes relacionats amb la història i patrimoni de Santa Cristina d’Aro que, per absència d’un museu municipal, es conserven en els dipòsits de l’Arxiu Municipal.

**15. Col·leccions de complement (reproduccions):** documentació, de qualsevol tipologia i suport, que és còpia d’un original que es conserva en un altre arxiu i que complementa els fons que es conserven a l’Arxiu Municipal.

1. La “Col·lecció de reproduccions de documents gràfics sobre Santa Cristina d’Aro” està integrada per còpies de documents gràfics diversos –es fan còpies i es tornen els originals. Majoritàriament procedeixen de: la primera exposició de fotografies antigues que es va fer a Santa Cristina d’Aro, els anys noranta del segle XX; el recull d’imatges de Gerard Bussot i Liñón fet per a l’edició d’un llibre de fotografies de l’ajuntament (1991); l’ingrés de documents gràfics solts a l’Arxiu Municipal degut a peticions d’aquest servei a persones o per donació o cessió a instància d’aquestes, i la confecció de publicacions i exposicions de l’Arxiu Municipal, a partir de les quals es demanen documents a persones.

## 5. Denominació dels fons i col·leccions del Quadre d'Organització de Fons

Els diferents fons seran denominats segons l'últim dels noms oficials de l'organisme, entitat o persona física o jurídica productora i estarà precedit de "Fons de...". En el cas de les col·leccions, algunes d'elles es podran distingir en funció de la tipologia dels documents que continguin. En aquest sentit, s'afegirà la tipologia a continuació de "Col·lecció de" i abans de "sobre Santa Cristina d'Aro" o "de (i el nom de la persona física o jurídica)".

Si es tracta de fons dels quals només tenim reproduccions, s'agruparan dins l'apartat de "Fons i col·leccions de complement (reproduccions)" i el seu nom sempre expressarà la seva condició de "reproduccions" després de l'encapçalament "Fons de" o "Col·lecció de"

**Exemple:** Fons de l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro.

En el cas dels fons patrimonials, generalment relacionats amb l'explotació d'un patrimoni agropecuari per part d'una unitat familiar, seran denominats amb el cognom familiar que va predominar durant més temps i complementats amb el de la parròquia, o parròquies, on s'ubicava el patrimoni. També es poden expressar els últims cognoms coneguts, sempre que aquests no ocultin el cognom predominant.

**Exemple:** Fons Riera-Castelló de Romanyà de la Selva.

En els fons personals s'expressarà el nom complet de la persona en qüestió. S'aconsella completar-lo amb el sobrenom o nom artístic amb què era conegut i també amb la professió o dedicació que l'identifiqui.

**Exemple:** Fons Elvira Gràcia Tomàs, escriptora.

Les col·leccions seran denominades com a "Col·lecció de..." i el nom de la persona o institució que ha creat la col·lecció –o, en el seu defecte, el nom del projecte que ha donat sentit a la col·lecció. Si la documentació de la col·lecció és d'un sol tipus –fotogràfic, textual, etc.– s'expressarà aquesta condició abans del nom del col·leccionista.

**Exemples:**

- Col·lecció del Centre Recreatiu i Esportiu Cristinenc.
- Col·lecció de documents gràfics sobre Santa Cristina d'Aro.
- Col·lecció de publicacions del Casino Cristinense.
- Col·lecció de reproduccions de fotografies del llibre *L'Abans. Santa Cristina d'Aro*.
- Col·lecció de reproduccions de fotografies de Xavier Sala Costa, il·lusionista.

## 6. Codificació dels fons i les col·leccions del Quadre d'Organització de Fons

La codificació dels fons i les col·leccions seguiran el patró proposat en la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC) per l'element *codi de referència*. L'objectiu del codi de referència és “identificar inequívocament la unitat de descripció i establir un lligam amb la descripció que la representa”<sup>12</sup>. El patró seguirà l'exemple següent:

CAT	ACRÒNIM_ARXIU	CODI_TIPOLOGIA	NÚM_REGISTRE
CAT	AMSCA	10	05

**CAT** = Acrònim de Catalunya.

**AMSCA** = Acrònim de l'Arxiu Municipal de Santa Cristina d'Aro assignat pel Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC).

**10** = Codi que identifica la tipologia del fons documental seguint les indicacions de la “Norma per a l'elaboració del quadre de fons”<sup>13</sup>, que en aquest cas indicaria que es traca d'un fons d'una associació o fundació.

**05** = Número del registre del QOF que estableix lliurement l'arxiu. En aquest cas s'indica la numeració correlativa que té en relació amb la resta de fons conservats.

## 7. Dates extremes dels fons i les col·leccions del Quadre d'Organització de Fons

Les dates extremes tenen l'objectiu de delimitar cronològicament els fons o les col·leccions. S'entendran per *dates extremes* la data d'inici i la final. La data d'inici és la data més antiga en què van ser produïts un o diversos documents, mentre que la data final és la data més recent de producció.

### Exemple:

CAT AMSCA 10 05 Fons de la Mutualidad Escolar “La Economía Cristinense” (1916-1929).

12 AA.VV. *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007. p 39.

13 Norma, 1994, esmentada a: AA.DD. “El Quadre de Fons dels Arxius. Norma per a l'elaboració (I)” i “El Quadre de Fons dels Arxius. Norma per a l'elaboració (I)”. Dins *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*. Núm. 2 i 3 (1994).

## 8. Descripció dels fons i les col·leccions del Quadre d'Organització de Fons

Els fons i les col·leccions es descriuran mitjançant la seva corresponent fitxa de descripció arxivística proposada per la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC).

### Bibliografia i normativa emprada

AA.DD. *Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007.

AA.DD. *Manual d'Arxivística i Gestió Documental*. Barcelona. Associació d'Arxivers de Catalunya, 2009.

AA.DD. “El Quadre de Fons dels Arxius. Norma per a l'elaboració (I)” i “El Quadre de Fons dels Arxius. Norma per a l'elaboració (II)”. Dins *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*. Núm. 2 i 3 (1994).

AJUNTAMENT DE BARCELONA. Direcció del Sistema Municipal d'Arxiu. Manual del Quadre d'Organització de Fons. 2010.

BOADAS, J; FERNÁNDEZ, J; MASACHS, J; PLANES, R; ROVIRA, M. “Conceptes generals i tipologies de fons privats” Dins *Lligall. Revista Catalana d'Arxivística*. Núm. 16 (2000), p. 299-314.

Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents.

MATAS, JOSEP. “La identificació d'un fons. Tot escoltant Marco Polo i Khublai Khan darrera una cortina estant”. Dins *Lligall. Revista Catalana d'Arxivística*. Núm. 15 (1999).